

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України «Про затвердження форм заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки, свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, рішення про відмову у наданні свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки та форми подання технічної інформації про когенераційну установку»

1. Мета

Метою прийняття проєкту наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України «Про затвердження форм заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки, свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, рішення про відмову у наданні свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки та форми подання технічної інформації про когенераційну установку» (далі – проєкт акта) є визначення форм документів для забезпечення права власника (користувача) когенераційної установки на подання документів для проведення кваліфікації когенераційної установки відповідно до абзацу дев'ятого пункту 8 розділу I Закону України від 24.02.2023 № 2955-IX «Про внесення змін до Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» щодо розвитку високоефективної когенерації».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В рамках виконання зобов'язань України згідно з Договором про заснування Енергетичного Співтовариства (Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 16.10.2015 №D2015/08/MC-EnC щодо імплементації Директиви Європейського Парламенту і Ради від 25.10.2012 2012/27/ЄС про енергоефективність, внесення змін до директив 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та про скасування директив 2004/8/ЄС і 2006/32/ЄС) та Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі - Угода про асоціацію Україна-ЄС) (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України – ЄС) з метою імплементації положень Директиви Європейського Парламенту та Ради 2012/27/ЄС від 25.10.2012 «Про енергоефективність», яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/ЄС і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС, зокрема в частині створення умов для розвитку в Україні високоефективної когенерації, Верховною Радою України 24.02.2023 прийнято Закон України № 2955-IX «Про внесення змін до Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» щодо розвитку високоефективної когенерації» (далі - Закон № 2955), який відповідно до пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» набирає чинності через 12 місяців з дня його опублікування, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня,

наступного за днем його опублікування.

Абзацом третім підпункту 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 2955 встановлено необхідність у шестимісячний строк приведення нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України у відповідність із цим Законом.

Закон № 2955 змінює діючий механізм кваліфікації когенераційної установки на новий механізм кваліфікації високоефективної когенерації, який відповідатиме вимогам Директиви 2012/27/ЄС від 25.10.2012 «Про енергоефективність», та запроваджує гарантію походження на електричну енергію, вироблену високоефективними когенераційними установками.

На сьогодні відповідно до статті 11 Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1670 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки» та наказу Міненерго від 21.07.2021 № 155 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки», зареєстрованого в Мін'юсті 16.09.2021 за № 1218/36840, Держенергоефективності здійснює кваліфікацію когенераційних установок.

У 2022 року в Україні кваліфіковано 39 когенераційних установок 24 суб'єктів господарювання.

Стимулюючим механізмом до використання кваліфікованих когенераційних установок є звільнення від акцизного податку в розмірі 3,2% (підпункт 213.2.8 пункту 213.2 статті 213 Податкового кодексу України) на реалізацію електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками.

Згідно із Законом України «Про енергетичну ефективність» високоефективна когенераційна установка – когенераційна установка з високим коефіцієнтом корисної дії, яка забезпечує економію первинної енергії на рівні не нижче 10 відсотків порівняно з контрольними значеннями ефективності для окремого виробництва електричної і теплової енергії, а також мала когенераційна установка та мікрокогенераційна установка, що забезпечують економію первинної енергії.

Після набрання чинності Законом № 2955 (22.03.2024) податкова пільга у вигляді звільнення від акцизного збору (розмір 3,2%) за реалізацію електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками буде надаватися тільки високоефективним когенераційним установкам.

Пунктом 9 розділу I Закону доповнено Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» статтею 11¹ якою передбачено, зокрема, що власник (користувач) високоефективної когенераційної установки має право отримати гарантію походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою (далі - гарантія походження).

Також, відповідно до Порядку надання тимчасової підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України

від 18.04.2018 № 324, передбачено надання тимчасової підтримки виробникам для проведення реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралей з метою підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії для виконання вимог, які висуваються до високоефективної когенерації.

Пунктом 8 розділу I Закону № 2955 внесено зміни до статті 11 Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», яким передбачається, що когенераційні установки можуть бути визнані кваліфікованими, якщо вони є високоефективними когенераційними установками, також визначається новий порядок проведення кваліфікації когенераційних установок, строк її проведення, кваліфікаційні вимоги до когенераційних установок, перелік необхідних документів, відомості в заяві та технічній інформації про когенераційну установку, підстави щодо відмови у наданні свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, а також надання свідоцтва в електронному вигляді.

Форми заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки, свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, рішення про відмову у наданні свідоцтва та форма подання технічної інформації про когенераційну установку затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Наразі форми заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки, технічної інформації про когенераційну установку та свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, затверджені наказом Міненерго від 21.07.2021 № 155 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки», зареєстрованим в Мін'юсті 16.09.2021 за № 1218/36840, який не враховує положення Закону № 2955 і принципів ЄС щодо високоефективної когенерації та буде визнано таким, що втратив чинність, в рамках приведення нормативно-правових актів у відповідність із Законом № 2955.

Реалізація змін, внесених Законом № 2955 потребує розробки і запровадження нових форм документів у сфері кваліфікації високоефективної когенерації.

Враховуючи викладене, з метою реалізації Закону № 2955 розроблено проєкт акта, яким пропонується затвердити форми заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки, свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, рішення про відмову у наданні свідоцтва та форми подання технічної інформації про когенераційну установку.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається затвердити:

форму заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки;

форму свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки;
 форму рішення про відмову у наданні свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки;
 форму подання технічної інформації про когенераційну установку.

Унормовані форми документів забезпечать реалізацію адміністративної послуги проведення кваліфікації когенераційної установки. Власник (користувач) когенераційної установки заповнює форму заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки і технічну інформацію про когенераційну установку та надсилає їх з відповідними матеріалами до Держенергоефективності для проведення кваліфікації когенераційної установки.

Заява про проведення кваліфікації когенераційної установки повинна містити інформацію про власника (користувача) когенераційної установки, найменування та тип енергетичного обладнання, що входить до складу когенераційної установки, місце розташування когенераційної установки.

Заявник забезпечує достовірність інформації, що міститься в поданих документах.

Технічна інформація про когенераційну установку, яка експлуатується або вперше введена в експлуатацію, містить інформацію про:

- функціональну схему когенераційної установки та її опис;
- обсяги палива/енергії, що використовуються когенераційною установкою;
- обсяги електричної та теплової енергії, вироблені когенераційною установкою та відпущені в мережі;
- встановлену потужність (електричну/теплову) та коефіцієнт корисної дії (електричний/тепловий) когенераційної установки;
- рівень напруги підключення;
- питомі витрати умовного палива на відпущену електричну енергію (теплову енергію);
- тощо.

Сукупність поданих матеріалів заявником дає можливість встановити відповідність умов та показників експлуатації когенераційної установки, вимогам високоефективної когенерації.

За результатами розгляду документів заявника Держенергоефективності видає свідоцтво про кваліфікацію когенераційної установки або рішення про відмову в його видачі відповідно до затверджених форм зазначених документів.

4. Правові аспекти

Запровадження в Україні умов для розвитку високоефективної когенерації є вимогою Європейського Союзу відповідно до Угоди про асоціацію Україна – ЄС (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України – ЄС) та Енергетичного Співтовариства (Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 16.10.2015 №D2015/08/МС-EnC щодо імплементації Директиви від 25.10.2012 2012/27/ЄС «Про енергоефективність»).

Нормативно-правову базу у відповідній сфері суспільних відносин складають:

Закон України «Про енергетичну ефективність»;

Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу»;

Закон України від 24.02.2023 № 2955-IX «Про внесення змін до Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» щодо розвитку високоефективної когенерації»;

постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1670 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки»;

постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 676 «Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України»;

постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 «Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України»;

постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 324 «Про затвердження Порядку надання тимчасової підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях»;

постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2023 № 153 «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади у сфері енергоефективності»;

наказ Міненерго від 21.07.2021 № 155 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки», зареєстрований в Мін'юсті 16.09.2021 за № 1218/36840.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, а тому до відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови, не надсилався.

Проєкт акта не стосується наукової та науково-технічної діяльності, а тому

на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій не надсилався.

Консультації із заінтересованими сторонами стосовно проекту акта не проводилися.

Проект акта було розміщено для обговорення на вебсайтах Держенергоефективності (<http://sae.gov.ua/>) та Мінінфраструктури (<https://mtu.gov.ua/>).

7. Оцінка відповідності

Створення умов для розвитку в Україні вискоелективної когенерації є вимогою Європейського Союзу, відповідно до Угоди про асоціацію Україна-ЄС, (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України – ЄС), а також одним із зобов'язань України згідно з Договором про заснування Енергетичного Співтовариства є Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 16.10.2015 №D2015/08/МС-EnC щодо імплементації Директиви від 25.10.2012 2012/27/ЄС про енергоефективність, зокрема, питань розвитку вискоелективної когенерації.

У проекті акта наявні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції з питань вискоелективної когенерації, а саме, Директиви від 25.10.2012 2012/27/ЄС про енергоефективність.

Проект акта не містить положень, які створюють підстави для дискримінації, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Громадська гендерно-правова експертиза не проводилася.

У проекті акта відсутні положення, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Громадська антикорупційна та громадська антидискримінаційна експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта забезпечить:

виконання вимог Закону № 2955;

унормування форм документів для забезпечення можливості подання власником (користувачем) когенераційної установки документів для проведення кваліфікації когенераційної установки;

надання відповідної адміністративної послуги щодо кваліфікації когенераційної установки;

виконання зобов'язань перед Енергетичним Співтовариством та Угоди про асоціацію Україна-ЄС в частині створення умов для розвитку в Україні вискоелективної когенерації.

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності

територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Інформація щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Кабінет Міністрів України Мінінфраструктури Держенергоефективності	Позитивний	<p>Забезпечить виконання вимог Закону №2955 та впровадження механізму кваліфікації когенераційних установок.</p> <p>Виконання зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариством та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом щодо імплементації Директиви 2012/27/ЄС «Про енергоефективність» стосовно розвитку високоефективної когенерації.</p> <p>Створення передумов для більш ефективного споживання паливно-енергетичних ресурсів та утилізації відхідної теплоти.</p>
Суб'єкти господарювання, які здійснюють комбіноване виробництво теплової та електричної енергії	Позитивний	<p>Забезпечення реалізації права власника (користувача) когенераційної установки на подання документів для проведення кваліфікації когенераційної установки.</p> <p>Можливість звільнення від сплати акцизу на електроенергію, вироблену кваліфікованими когенераційними установками.</p>

Голова
Держенергоефективності

Ганна ЗАМАЗЄВА

_____ 2023 р.